FEMICIDE

Kunstenaars maken alledaags geweld tegen vrouwen zichtbaar in hun bundel *Kruisweg*

Op straat, in de kroeg en achter de voordeur: seksueel geweld tegen vrouwen is overal. In de bundel *Kruisweg* maken twee kunstenaars uit het Heuvelland met indringende illustraties, verhalen en feiten zichtbaar waar nog vaak van wordt weggekeken.

WITTEM
CLAIRE VAN DYCK

Hongerige blikken. Graaigrage handen. Seksistische opmerkingen. Verkrachting. Seksuele uitbuiting.
Het gebeurt overal en dichterbij dan je denkt. Op kantoor, aan de keukentafel, in de kroeg, op een fietspad of in de slaapkamer. Vaak wordt er achteloos en gedachteloos aan voorbijgegaan, of bewust van weggekeken. Kunstenaars Jonathan Wanders (44) uit Bruisterbosch en Nadine de Burlett (45) uit Noorbeek. Ze willen geen omstander zijn, maar het gesprek aanjagen.
In het voorjaar brachten ze die alledaagse werkelijkheid in beeld met hun expositie *Kruisweg*. In de kloostertuin in Wittem stonden veertien kleurrijke doeken, elk gewijd aan een vorm van geweld tegen vrouwen. Kruiswegstaties, grotendeels geïnspireerd door verhalen uit hun eigen omgeving. Zo liet iemand uit Wanders' vriendenkring zien hoe vrouwen op een gewone foto kunnen worden uitgekleed. Deepfake-porno met AI. Lachen! Wanders werd woest: dat doe je toch niet? Het antwoord maakt volgens hem duidelijk waarom aandacht voor dit thema zo nodig is. 'Wat maakt het uit? Het is toch niet echt'.

Herkenning

In de tentoonstelling werd iedere illustratie vergezeld van één zin. Zonder verdere uitleg. Tijdens rondleidingen was er veel herkenning. Bezoekers deelden ervaringen die soms jarenlang verborgen bleven onder een laag van schaamte. Ook hardnekkige denkbeelden kwamen naar boven. Een oudere vrouw achter een rollator merkte op dat vrouwen er met hun korte rokjes soms zelf om vragen. „Dat raakte me", zegt De Burlett. „Ze nam het niet op voor haar jongere ik."
De expositie krijgt nu een vervolg met de bundel *Kruisweg*. Daarin zijn de illustraties aangevuld met fragmenten uit krantenartikelen en bevindingen uit onderzoeken naar gendergerelateerd geweld, met bronvermelding. Waar de tentoonstelling ruimte bood voor emotie en interpretatie, voegt de bundel context en verdieping toe. Zoals bij het AI-gemanipuleerd beeld.
'Voor slachtoffers maakt het niet uit of een beeld 'echt' is of met AI gemaakt. En wat het extra wreed maakt, is dat het geen einde kent. De schaamte is echt. De gevolgen zijn echt. En het stopt niet vanzelf, want het internet vergeet niet.'
Aan bod komen onder meer de beestachtige uitbuiting en vernedering van kwetsbare vrouwen door de Heerlense Dré P. en de ervaring van politica Ingrid Coenradie, die als tienermeisje werd aangerand. Een collage met een bittere nasmaak, stelt kloosterdirecteur en uitgever Charles van Leeuwen. Burgemeester Nicole Ramaekers van Gulpen-Wittem ontving zaterdag het eerste exemplaar.
De verhalen worden afgewisseld met cijfers. Wereldwijd worden bijna zes vrouwen en meisjes per uur vermoord door familie of (ex-) partner, blijkt uit VN-onderzoek naar femicide. En vrouwen zijn al vijfendertig keer mishandeld voordat ze in ons land naar de politie stappen. Die grimmige werkelijkheid is geworteld in ongelijkheid, zegt Carla Wijers, directeur van Vrouwen van Nu tijdens de boekpresentatie. „Geweld tegen vrouwen is een mannenprobleem." Daarmee sluit ze aan bij de campagne Orange the World, die zicht dit jaar richt op jongens en mannen.
De oplossing ligt volgens Weijers niet in voorzorgsmaatregelen voor vrouwen, zoals zelfverdedigingsspray, een angelshot aan de bar (codewoord voor hulp), of meer straatverlichting. „Dat is het blussen van brandjes terwijl het vuurtje blijft smeulen. In een beschaafde samenleving is gendergelijkheid een belangrijk uitgangspunt."

Geweld tegen vrouwen is een mannenprobleem.

Carla Wijers
Directeur van Vrouwen van Nu

Vijftiende statie

Voor de bundel maakten Wanders en De Burlett een vijftiende statie, verwijzend naar vrouwen die zonder hun medeweten worden gedrogeerd, gefilmd en misbruikt. Het beeld wordt gecombineerd met een tekst uit De Limburger en gegevens uit onderzoek van CNN naar onlinegroepen waar mannen informatie over misbruik delen: de 'Rape Academy'.
Met *Kruisweg* willen de kunstenaars iets in beweging zetten. 'Voor onze kinderen. In de hoop dat zij opgroeien in een wereld waarin grenzen worden gerespecteerd, stemmen worden gehoord en zij vrij en veilig hun eigen weg kunnen bewandelen.'

Het boek is te koop in de kloosterboekwinkel Wittem of online.

Een van de vijftien beelden uit *Kruisweg*, de tentoonstelling over geweld tegen vrouwen die nu is verschenen gebundeld met teksten. JONATHAN WANDERS EN NADINE DE BURLETT